

Bély Mihály vívómester

(Pest, 1863. június 2. – Budapest, 1920. december 25.)

Bély Mihály polgári iskolai igazgató (testnevelő tanár), testnevelési szakfelügyelő, az Országos Testnevelési Tanács előadó tanácsosa, vívómester, tornász, ökölvívó, síelő, atléta, rúdugró; sportíró, sportvezető, nemzetközileg elismert versenyszabályzat-szerkesztő; a sísport egyik meghonosítója, a millenniumi mesterverseny vívóbajnoka.



Mint aktív versenyzőként és sportoktatóként rendkívül sokoldalú volt, művelte az atlétikát (magasugrás, rúdugrás), ökölvívást, tornászott, vívott és a labdarúgást is élvezettel játszotta. Vívómesteri oklevelét Keresztessy József állította ki, aki rajta kívül csak Sándor fiának és Vay Lajosnak (1854-1908) „oklevelére írta alá a nevét, ezért őket lehet Keresztessy-utódoknak elismerni.” Legkiemelkedőbb vívó versenyeredménye 1896-ban Santelli ellen a millenniumi mesterversenyen elért győzelme. 1892. októberében a Budapesti (Budai) Torna Egylet (BBTE) tornászai, Bély Mihály, Demény Károly, Follért Károly és Dr. Téry Ödön Norvégiából ajándékba kapott Telemark típusú síken kezdték meg a síelést a Sváb-hegy oldalán. Síismereteiket egy német ifjúsági folyóiratban megjelent cikkből merítették. A sportos megmozdulás nagy sikert aratott a nézők között, majd egyre több követőjük lett. Az 1918-as magyar atlétikai bajnokságon magasugrásban, a BBTE színeiben 170 centiméterrel aranyérmes lett.

Sportvezetőként nagy érdeme van a sísport meghonosításában. Az iskolai testnevelés fellendítése érdekében 1908-ban megszervezte és elindította a fiú- és leányiskolák számára a tornaünnepélyeket. A Bárczy István-féle iskolaépítési programban javaslatára korszerű tornatermek létesültek. 1913-ban elkészítette az első fővárosi helyi testnevelési tanterveket, amely a svéd módszert helyezte előtérbe. A vívás, a tenisz, a torna, a műkorcsolyázás és a labdarúgás versenyszabályainak kidolgozásában tevékenyen vett részt. A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasítására tantervi javaslatait a különböző iskolatípusok is magukévá tették (középsiskolák 1916-ban, felső kereskedelmi iskolák 1917-ben, polgári iskolák 1917-ben, elemi iskolák 1918-ban).

Írásai

Az első – nem lektorált - magyar nyelvű labdarúgó szabálykönyv. A történelmi források rögzítették, hogy a játékszabályok angol nyelven érkeztek Magyarországra,

a játék szabályait elsőnek 1897-ben magyar nyelven, Bély Mihály a BBTE jeles művezetője és Szaffka Manó az Angol rugósi /Futball/ címen írta meg. A szerzők - nem ismerve a játék igazi felépítését - eredeti magyarsággal fordították az angol kifejezéseket. Így a kirúgást elrúgásnak, a labdának leesés nélkül megrúgását lebegőrúgásnak, a gólrúgást berepítésnek, az ollófafogást közrefogásnak, stb. nevezik. Ez volt az első magyar nyelvű szabálykönyv - mindenki által tanulmányozhatott -, amely helyes irányba indította el a bíraskodást is. Biztosította, hogy a szájhagyomány útján terjedő szabályokat konkrétan megismerhessék az alkalmazók.



A Budapesti Torna Egylet vívócsapata 1893/94-ben. Középen Bély Mihály edző.

Sírja a Farkasréti Temetőben van. Sírfeliratai:

„Tüneményes tornászból lettél fiatalság nevelője, nagyok mestere, testi kultúra kutatója, magyar női tornászat megalapítója és a magyar testnevelés apostola.”
„Emelte a székesfőváros és a BBTE. ”

fia: Bély Miklós (testnevelési író, pedagógus, sporttörténész, főiskolai tanár, tanszékvezető; sportvezető, a Magyar Torna Szövetség és a Magyar Síszövetség főtítkára; az országos középiskolai bajnokságok elindítója) 1902-1986.

